

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Westphal ,

Ławnicy: -----

Protokolant: sekr. sąd. Marlena Ossowska ,

po rozpoznaniu w dniu: 9 czerwca 2016r. w T.,

sprawy z powództwa: A. N. (1) i Z. N. ,

przeciwko: P. N. ,

o zobowiązanie ,

I. oddała powództwo,

II. nie zasądza zwrotu kosztów procesu od powodów A. N. (1) i Z. N. na rzecz pozwanego P. N.,

III. nie obciąża stron kosztami sądowymi.

Sygn. akt I C 2131/15

UZASADNIENIE

Powodowie A. N. (1) i Z. N. domagali się zobowiązania pozwanego P. N. do złożenia oświadczenia o przeniesieniu na nich własności nieruchomości o numerach działek (...) , zabudowanej budynkiem mieszkalnym położonej w miejscowości N., gmina C. , dla której Sąd Rejonowy w C. prowadzi księgę wieczystą numer (...).

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa (k. 47).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 24 czerwca 1999r. strony zawarły umowę w formie aktu notarialnego, na mocy której powodowie darowali pozwanemu nieruchomość o powierzchni 2,0378 ha, położoną w N. o numerach działek (...) dla której Sąd Rejonowy w C. prowadzi księgę wieczystą o numerze Kw (...). W umowie tej pozwany ustanowił na rzecz powodów służebność osobistą mieszkania polegającą na prawie do bezpłatnego dożywotniego zajmowania dwóch pokoi , dostępu do kuchni i łazienki oraz swobodnego poruszania się po nieruchomości . Pozwany zobowiązał się wobec darczyńców do opieki nad nimi i pielęgnacji w chorobie .

dowód: umowa k. 9 – 10 ,

Pozwany jest kawalerem. W chwili zawarcia umowy mieszkał z powodami, ale odbywał służbę wojskową . Nie nadużywał alkoholu, był „normalnym” , spokojnym „dobrym chłopakiem” . Powodowie uważali ,że jest on najspokojniejszy spośród ich dzieci.

Z powodami mieszkał i mieszka do chwili obecnej inny ich syn – S. Był on osobą nadużywającą alkohol. Po pewnym czasie podjął leczenie odwykowe i stał się niepijącym alkoholikiem . Podjął pracę . Przekazuje powodom kwotę 500 zł. miesięcznie na koszty utrzymania i wyżywienia.

Przed zawarciem umowy z pozwanym powodowie sprzedali część gruntów. Te natomiast , które były przedmiotem darowizny zostały przez powoda wydzierżawione . Sprzedał on maszyny rolnicze oraz konia i pozostały inwentarz żywy. Zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. Pozwany także jej nie prowadził, również po zawarciu umowy darowizny.

dowód: zeznania świadków : G. M. k. 47 v – 48, J. J. k. 48, A. M. (1) k. 49 – 49 v, A. M. (2) k. 50 , B. W. k. 94 v , G. N. k. 95, przesłuchanie : powoda k. 96 i powódki k. 97,

Po powrocie z wojska pozwany zaczął nadużywać alkohol.

Pracował w firmie (...) oraz w innych zakładach ,zwykle po 2- 3 miesiące. W pewnym okresie pracował też w Niemczech . Gdy stamtąd wrócił , to przeznaczył część pieniędzy na remont kuchni. Były wówczas wykonane płytki na podłodze oraz panele na ścianach. Gdy pozwany pracował w Wielkiej Brytanii , to po powrocie sfinansował zakup nowego pieca centralnego ogrzewania . Oprócz tego nie robił innych nakładów na dom , czy jakiś remontów. Nie finansował kolejnej wymiany pieca , ani nie pomagał przy jego zamontowaniu .

Czasami zdarzało się ,że pozwany zapewniał opał w postaci drewna . Jechał po nie do lasu z sąsiadem W. . Opałem głównie zajmuje się powód. Kupuje drewno , rąbie je , znosi do pieca i pali w nim .

Pozwany nie partycypował i partycypuje w kosztach związanych z zamieszkiwaniem, ani nie przekazuje powodom żadnych kwot na koszty wyżywienia . Korzystał natomiast z kupowanej przez nich żywności. W związku z tym musieli wstawić lodówkę do swojego pokoju. Powódka do dzisiaj daje pozwanemu jeść oraz pierze jego rzeczy .

Pozwany nie dba o porządek w domu, nawet nie myje po sobie naczyń . Nie myje też po sobie wanny oraz nie ściera wody , gdy wyleje się ona na podłogę w czasie kąpieli. Gdy jest pijany to zanieczyszcza łazienkę w czasie korzystania z ubikacji. Pewnego razu , gdy był w stanie nietrzeźwym, to zniszczył kabinę prysznicową . Zdarzyło się też ,że wybił szybę w drzwiach wejściowych i nie ma jej tam do chwili obecnej . Powód zabił otwór deską. Córka powodów J. J. zatrudniła dwie panie, żeby pomagały powodom .

Pozwany nadużywa alkohol. Nie pracuje . Gdy trochę wytrzeźwieje , to znowu wychodzi z domu ,żeby pić . Gdy jest pod wpływem alkoholu , to idzie do swojego pokoju . Panuje tam bałagan i wydobywa się stamtąd nieprzyjemny zapach.

Gdy powodowie mają do pozwanego pretensje o nadużywanie alkoholu , to między stronami dochodzi do kłótni. Gdy pewnego razu powód zwrócił pozwanemu uwagę ,że pije i nic nie robi , to pozwany odpowiedział : „spierdalaj bo mnie wkurwiasz . Warę (wargę) wywalisz i tak siedzisz! ” . Powodowie skarżyli się ,że jak pozwany jest pijany, to odnosi się do nich wulgarnie oraz że takie zachowania nasiliły się od półtorej roku. Wcześniej , to pozwany od razu kładł się spać. Powodowie bardzo denerwują się jego postępowaniem . Bezskutecznie prosili go ,żeby podjął leczenie odwykowe. W końcu sami złożyli wniosek o takie leczenie dla niego.

Pozwany nie ma prawa jazdy , ani własnego samochodu. Gdy powodowie jadą do lekarza do C. , to korzystają z komunikacji publicznej lub proszą kogoś o podwiezienie . Poruszają się samodzielnie i wszystkie sprawy sami załatwiają.

dowód: zeznania świadków: G. M. k. 47 v , J. J. k. 48 – 49 , A. M. (1) k. 49v- 50, A. M. (2) k. 50 v – 51 , B. W. k. 94 v- 95, A. N. (2) k. 95, G. N. k. 95 – 95 v, przesłuchanie stron : powoda k. 96 – 97, powódki A. N. (1) k. 97- 97 v , pozwanego k. 98- 98 v, zawiadomienie k. 11 , fotografie k. 42 – 46,

Pismem z dnia 22 października 2015r. powodowie odwołali darowiznę ze względu na rażącą niewdzięczność .

dowód: pismo k. 12 ,

Sąd zważył , co następuje:

Stan faktyczny sprawy został ustalony w oparciu o przytoczone powyżej dowody . Są one spójne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą niesprzeczną całość. Z tych przyczyn sąd dał im w pełni wiarę . Stan faktyczny był w istocie niesporny. Pozwany nie kwestionował bowiem ,że nadużywa alkohol, nie daje pieniędzy , nie pomaga powodom . Starał się natomiast pomniejszyć znaczenie tych faktów dla stosunków między stronami. Podkreślał natomiast swoje problemy ze zdrowiem – padaczką i wątrobą.

Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie świadka S. N. na okoliczność awantury wszczętej przez pozwanego w domu po powrocie z rozprawy sądowej dnia 4 lutego 2016r. – k. 94 . Sąd w niniejszej sprawie podziela pogląd wyrażony w wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 14.10.2015r. (V Ca 272/15 publikowany w LEX nr 1936820) ,że „ocena czy zachowanie obdarowanego wyczerpuje przesłankę uzasadniającą odwołanie darowizny dokonana być musi na datę złożenia przez darczyńcę oświadczenia o odwołaniu darowizny i obejmować okoliczności mające miejsce w ostatnim roku” . Nie miało więc znaczenia w niniejszej sprawie to, co działo się między stronami po rozprawie w dniu 4 lutego 2016r. Miało to bowiem miejsce po odwołaniu darowizny.

Zgodnie z art. 898 § 1 k.c. darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną , jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności.

Sąd w niniejszej sprawie podziela poglądy wyrażone w licznych rozstrzygnięciach sądów i tworzące utrwaloną praktykę orzeczniczą . Należy tu chociażby wskazać na następujące orzeczenia : „Pod pojęcie rażącej niewdzięczności w rozumieniu art. 898 § 1 k.c. może podpadać jedynie taka czynność , czy zaniechanie obdarowanego , które były skierowane przeciwko darczyńcy ze świadomością i w nieprzyjaznym zamiarze , nie zaś krzywdy niezamierzone , popełnione w uniesieniu , czy rozdrażnieniu , wywołanym być może zachowaniem samego darczyńcy” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 16.01.2016r. I A.Ca 540/15 LEX 2000394) „Niewdzięczność może być stwierdzona dopiero po uwzględnieniu całokształtu okoliczności dotyczących zarówno obdarowanego , jak i darczyńcy oraz przyczyn konfliktu jaki między nimi nastąpił” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 15.01.2016r. I A.Ca 807/15 LEX 1966306) . „Rażąca, a więc kwalifikowana niewdzięczność , to takie postępowanie obdarowanego , które polega na umyślnym zawinionym działaniu lub zaniechaniu , skierowanym przeciwko darczyńcy i które należy uznać , z punktu widzenia powszechnie obowiązujących zasad etycznych , za niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę , wykraczające poza zwykłe konflikty rodzinne” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16.07.2015r. I A.Ca 510/15 LEX 1842417) .

Przechodząc do analizy stanu faktycznego niniejszej sprawy , stwierdzić należy ,że nie daje on podstaw do uwzględnienia powództwa . Konflikt między stronami powstał w związku z nadużywaniem alkoholu przez pozwanego. Nie sposób w tym dopatrzeć się jakiegos działania z jego strony skierowanego przeciwko powodom z zamiarem dla nich wrogim. Pozwany nie pije przecież niejako „na złość” rodzicom , lecz dlatego, że popadł w uzależnienie, prawdopodobnie w czasie służby wojskowej . Obecnie pozwany prowadzi tryb życia , którego powodowie nie akceptują. Nie sposób się im dziwić , skoro na co dzień obserwują postępującą degenerację ich dziecka . Brak tej akceptacji nie stanowi natomiast podstawy do odwołania darowizny . W istocie dostrzegać w nim można próbę wpłynięcia na pozwanego ,żeby przestał pić . Najpierw bowiem powodowie bezskutecznie starali się , żeby podjął leczenie . Potem wnieśli sprawę o leczenie przymusowe. Kolejnym krokiem było odwołanie darowizny. Wydaje się ono być swoistą „karą” za nadużywanie alkoholu przez pozwanego i brak woli wyleczenia się .

Pozwany nie negował ,że nie przekazuje rodzicom pieniędzy . Wynika to jednak z tego ,że nas skutek nadużywania alkoholu pozostaje on bez pracy . Jest to więc następstwem jego uzależnienia , a nie jakimś wrogim działaniem z jego strony skierowanym przeciwko powodom. Podobnie też takie zachowania jak : brak porządku w pokoju i łazience , nie zmywanie naczyń, brak pomocy w pracach domowych np. przy zapewnieniu opału, paleniu w piecu , są objawami postępującej degeneracji pozwanego na skutek nadużywania alkoholu. We wcześniejszym okresie funkcjonował on

lepiej . Gdy pracował, to czynił nakłady na dom np. remont kuchni , kupno pieca . Starał się zapewnić opał. Zmiana jego postępowania jest wynikiem postępującego uzależnienia od alkoholu . Obecnie pojawiły się u niego także problemy z wątrobą . Skoro pozwany nie potrafi poradzić sobie w tak elementarnych sprawach jak: zapanowanie nad swoim uzależnieniem ,czy nad swoim życiem poprzez sensowne nim pokierowanie , to nie sposób dziwić się ,że nie jest w stanie zapanować nad tak „przyziemnymi sprawami” jak umycie po sobie naczyń , czy sprzątnięcie łazienki. To wszystko jest efektem jego alkoholizmu , a nie jakiegoś celowego , zaplanowanego „gnębienia” powodów. Mając to na uwadze nie dziwi też postawa pozwanego polegająca na braku jego opieki wobec powodów w sprawach zdrowotnych, na braku empatii z jego strony . Wprawdzie pozwany nie ma samochodu , ani prawa jazdy , ale nie zmienia to faktu ,że w żaden sposób nie pomaga im w wyjazdach do lekarzy do C. , ani nie interesuje się ich stanem zdrowia . Na szczęście powodowie są jeszcze na tyle sprawni ,że sami są w stanie sobie poradzić.

Kłótnie między stronami , w czasie których pozwany obraża powodów i używa wulgarnych słów , także powstają na tle nadużywania alkoholu . Wynikają one z tego ,że powodowie nie akceptują jego uzależnienia . Nie dochodziło do kłótni , gdy pozwany będąc w stanie nietrzeźwym od razu szedł spać do swojego pokoju.

Powodowie zdają się dostrzegać postępowanie procesu degeneracji pozwanego . Powódka zeznała bowiem , że „tak naprawdę to syn od 3 lat się zmienił” – k. 97. Powódka dostrzega też istotę problemu , gdyż zeznała ,że „chciałaby ,żeby syn przestał pić i wziął się za siebie” – k. 97v.

Mając powyższe na uwadze sąd oddalił powództwo.

Skoro powodowie przegrali sprawę , to na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. powinni zwrócić koszty procesu pozwanemu . Sąd nie zasądził jednak od nich żadnej kwoty , gdyż pozwany nie wykazał ,żeby poniósł jakieś koszty .

Powodowie byli zwolnieni od kosztów sądowych . Wobec przegrania przez nich sprawy brak było podstaw do pobierania tych kosztów od którejkolwiek ze stron – por. art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i art. 98 § 1 k.p.c.